

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Alapképzés (BA) бакалавр	Tagozat	Nappali Денна	Tanév/félév	2022-2023 I
Ступінь вищої освіти		Форма навчання		Навчальний рік/семестр	

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe Назва навчальної дисципліни	<p>ППП 6.1 Mai magyar nyelv: fonetika, fonológia, lexikológia, lexikográfia, frazeológia, szemantika</p> <p>ППП 6.1 Сучасна угорська літературна мова: Фонетика, фонологія, лексикологія, лексикографія, фразеологія, семантика</p>
Tanszék Кафедра	<p>Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport</p> <p>Кафедра Філології, Угорська філологія</p>
Képzési program Освітня програма	<p>014 Középfokú oktatás (Magyar nyelv és irodalom)</p> <p>014 Середня освіта (Мова і література угорська)</p>
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka) Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	<p>Típus (kötelező vagy választható): kötelező</p> <p>Kreditérték: 6</p> <p>Előadás: 30</p> <p>Szeminárium/gyakorlat: 45</p> <p>Laboratóriumi munka: 0</p> <p>Önálló munka: 105</p> <p>Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова</p> <p>Кредитів ECTS: 6</p> <p>Лекції: 30</p> <p>Семінарські/практичні заняття: 45</p> <p>Лабораторні заняття: 0</p> <p>Самостійна робота: 105</p>
Tárgyfelelős októató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím) Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	<p>Karmacsi Zoltán, PhD karmacsi.zoltan@kmf.org.ua</p> <p>Dudics Katalin, PhD dudics.katalin@kmf.org.ua</p> <p>Кормочі Золтан Золтанович, доктор філософії karmacsi.zoltan@kmf.org.ua</p> <p>Дудич Катерина Іванівна, PhD dudics.katalin@kmf.org.ua</p>
A tantárgy előkövetelményei	

<p>Пререквізити навчальної дисципліни</p>	
<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>Célja a hallgatók megismerkedjenek a beszédprodukciónak és beszédészlelés folyamatával, a magyar hangtani rendszer sajátosságaival, a magán- és mássalhangzók egymásra hatásának törvényszerűségeivel, a szótagolás szabályszerűségeivel, bemutassa a magyar szóképzés jellemzőit (társadalmi, területi és stilisztikai rétegződését), eredet szerinti megoszlását, jelentéstani viszonyait, illetve a magyar lexikográfia legfontosabb eredményeit</p> <p>Célja és feladata bemutatni a magyar fonetika és fonológia elméleti megközelítéseit és alapkategóriáit. Megismertetni a hallgatókat a magyar hangtani rendszer sajátosságaival, jellemző törvényszerűségeivel, azok beszédben való realizációival, a magyar szóképzés különböző szempontú osztályozásával, elemzésével; a magyar nyelv területi, stilisztikai, társadalmi tagolódásának tudatosítása a hallgatókban; a frazeológia és a lexikográfia módszertani jellemzői, jelentősége, megújulási folyamatainak bemutatása.</p> <p>Kialakítandó kompetenciák:</p> <p>a szituációhoz igazodó kétnyelvűség kialakítása a szóképzés tagolódásának megismerése által,</p> <p>a szóbeli és írásbeli nyelvi és nem nyelvi kommunikációs készség fejlesztése a szemantikai és szemiotikai ismereteken keresztül,</p> <p>a szóképzéstan és jelentéstani elemzés készségének fejlesztése a többnormájú nyelvszemlélet kialakítása,</p> <p>a frazeológia egységek elkülönítésének fejlesztése,</p> <p>a szójelentések, azok összefüggéseinek ábrázolási képessége,</p> <p>a magyar hangtani rendszer sajátosságainak, jellemző törvényszerűségeinek, azok beszédben való realizációinak felismerése,</p> <p>a magyar hangrendszer elemzése készségének, illetve az emberi nyelvek hangtani elemzése képességének kialakítása,</p> <p>a szótagolási elvek és azon keresztül a vonatkozó helyesírási szabályok alkalmazásának készsége.</p> <p>Főbb témakörei:</p> <p>A hangtan fogalma, tárgya, feladatai. A hangtan felosztása: fonetika és fonológia. A beszédhang fogalma, tulajdonságai. A beszédprodukciónak és beszédészlelés folyamata. A magán- és mássalhangzó fogalma. A magyar magán- és mássalhangzók rendszere. A releváns és irreleváns képzési jegyek. A beszédhangok stilisztikai értéke, a hangszimbolika. Hangstatisztika és fonotaktika.</p> <p>A hangok rokonsági (korrelatív rendszere). A magyar magánhangzók és mássalhangzók egymásra hatása a beszédben. A szótag (szillaba) fogalma. A szótagolás szempontjai. A szótag szerkezete, szótagtípusok. Az írás. A hang, a betű és a fonéma közötti viszony. Szupraszegmentális</p>

	<p>hangjelenségek.</p> <p>A lexikológia fogalma, tárgya, feladatai. A szó fogalma, definiálásának problémái. A szó értékű nyelvi egységek vizsgálata: a frazeológia. A szókészlet nagysága. A magyar szókészlet tagolódása nyelvi rétegek szerint, eredet szerint. Az általános jeltudomány (szemiotika) ága: a szemantika. A szemantikai mező (jelentésmező).</p> <p>A jelentésváltozás. Jelentésváltozás, jelentésváltozás. A lexikográfia fogalma, tárgya, feladata, kapcsolata más tudományokkal és tudományterületekkel. A szótár, a szótártípusok.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A félév során három ellenőrző dolgozat megírására kerül sor az alábbi témakörök szerint 50 százalékpont értékben:</p> <p>Az év végi vizsga két részből tevődik össze: egyik szegmense az elméleti anyagokból összeválogatott két kérdés megválaszolása (50 százalékpont), másik az ellenőrző dolgozatokon szerzett gyakorlati pontok (50 százalékpont).</p> <p>A vizsgatételek három vizsgakérdésből állnak:</p> <ul style="list-style-type: none"> –fonetikai és fonológiai ismeretek – 25 pont –lexikológiai, lexikográfiai, frazeológiai, szemantikai ismeretek– 25 pont – gyakorlati ismertek: az ellenőrző dolgozatokon szerzett pontok – 50 pont.
<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület: Google Classroom: nj53fyr ly7c6wi</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Imrényi András - Kugler Nóra - Ladányi Mária - Markó Alexandra - Tátrai Szilárd - Tolcsvai Nagy Gábor Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó, 2018</p> <p>Kugler Nóra – Tolcsvai Nagy Gábor: Magyar nyelv. Nyitra: Nyitrai Konstanti Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, 2015</p> <p>Tóth Péter. Szólások, kitérő feleletek és falucsúfolók kárpátaljainyelvjárásgyűjtéseimből. Szombathely, 2018</p> <p>Dudics Lakatos Katalin. 2018. „...én is nyelvjárásban beszélek”. Anyanyelv-pedagógia XI, 2. http://anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=740</p> <p>Karmacsi Zoltán: A mai magyar nyelv táblázatokban és ábrákon, Beregszász: Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, 2008</p> <p>Adamikné Jászó Anna főszerk.: A magyar nyelv könyve. Trezor Kiadó, 2007</p> <p>Gazdag Vilmos. Szláv elemek a kárpátaljai Beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban. Törökbálint. 2021.</p> <p>Tolcsvai Nagy Gábor. Kognitív szemantika. Budapest: Eötvös Kiadó, 2021.</p>

